

Плід

Мета: розглянути будову плодів, способи їх класифікації, приклади найпоширеніших плодів та навчитись їх визначати, визначити їх значення для існування людства.

План

1. Вивчення нового матеріалу. Робота з п36.

- Що називають плодом? На мал157 розгляньте будову плоду.
 - Розгляньте таблицю на с160 - 161. Які бувають плоди?
 - Плоди – сухі однонасінні – горіх, зернівка, крилатка, жолудь, сім'янка,
 - Сухі багатонасінні – стручок, стручечок, біб, коробочка, листянка
 - Соковиті однонасінні – кістянка
 - Соковиті – ягода, гарбузина, яблуко, помаранча, суничина
 - Плоди – розкривні – нерозкривні.
 - Що таке супліддя, у якої рослини буває?
 - Випишіть способи поширення плодів та насіння.
 - Лабораторна робота. Будова плода.
 - Заповніть таблицю та визначіть типи плодів у наступних рослин.
- Проставте знаки «+»

Назва рослини	- плід	- сухий розкривний	- сухий нерозкривний	- соковитий
Жито	-	-	-	-
Томат	-	-	-	-
Гарбуз	-	-	-	-
Квасоля	-	-	-	-
яблуко	-	-	-	-

- Висновок. За якими ознаками визначають види плодів?

2. Вивчення нового матеріалу. Теоретичний матеріал.

== Як утворюються плоди? Яка будова плода? Плід складається з однієї чи кількох насінин, оточених стінкою плода. Стінка плода утворюється насамперед зі стінок зав'язі (плоди вишні, персика, сливи) і має три шари: зовнішній, середній та внутрішній. У формуванні стінки плода можуть брати участь й інші частини квітки: квітколоже, основи тичинок, чашолистків і пелюсток (наприклад, плоди яблуні, суниць, помідорів).

== Які існують типи плодів? Розрізняють плоди залежно від числа насінин (одно- і багатонасінні), за вмістом води у стінці плода (сухі й соковиті), особливістю розкриття (розкривні й нерозкривні), наявністю пристосувань для їх поширення тощо. Якщо квітка має лише одну маточку, з неї утворюється один простий плід (наприклад, у пшениці, вишні). За наявності у квітці декількох маточок виникає і відповідна кількість дрібних плодиків. Вони разом утворюють збірний, або складний, плід, як-от у малини чи ожини. Інколи в дуже щільних суцвіттях плоди, кожен з яких виникає з окремої квітки, зростаються між собою. Вони утворюють супліддя, наприклад, у шовковиці, ананаса.

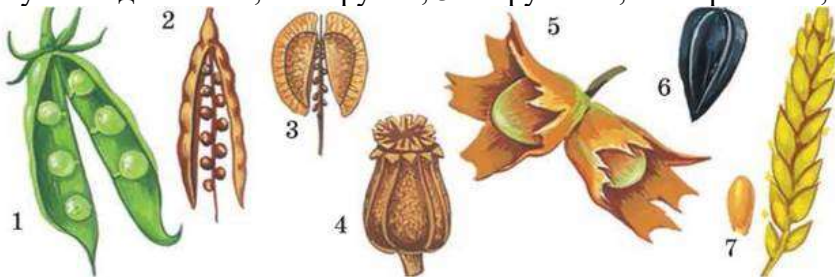
== Залежно від кількості води в оплодні розрізняють соковиті та сухі плоди.

Наприклад, у вишні стінка плода м'ясиста і соковита, а в соняшнику - це тоненька суха ущільнена шкірка. Річ у тім, що в одних рослин під час дозрівання стінка плода висихає, і вміст води в ній значно зменшується (у пшениці, гороху, ліщини).

Натомість у багатьох інших рослин стінка дозрілого плода залишається соковитою і може містити цукри, що надають плоду солодкого смаку (як у вишні, абрикоса, помідора, кавуна, дині). Плід вишні належить до соковитих, а соняшнику - до сухих.

Якими бувають сухі плоди? Сухі плоди поділяють на розкривні та нерозкривні. Розкривні плоди переважно багатонасінні (наприклад, біб, стручок, стручечок, коробочка). Нерозкривні містять здебільшого лише одну насінину (горіх, сім'янка, зернівка)

Сухі плоди: 1 - біб; 2 - стручок; 3 - стручечок; 4 - коробочка;

Які є соковиті плоди? Ягода - багатонасінний плід із соковитими середнім і внутрішнім шарами стінки плода, а її зовнішній шар утворює захисну шкірку (наприклад, у смородини, винограду, агрусу, картоплі, журавлини). У плода яблука соковитий лише середній шар стінки плода, а внутрішній - ущільнюється (у яблуні, груші, айви, горобини). Усі ви ласували плодами кавунів і динь. Ці рослини - близькі родичі гарбуза та огірків. Тому плід цих рослин має назву гарбузина. У їхніх плодах середній і внутрішній шари стінки соковиті, а зовнішній - твердий. Соковиті плоди: 1 - ягода; 2 - яблуко; 3 - кістянка; 4 - гарбузина

3. Узагальнення знань.

- Плід складається з однієї чи кількох насінин та стінки плода. Вона розвивається після запліднення з квітки (переважно із зав'язі) і оточує насіння. Стінка плода має три шари: зовнішній, середній та внутрішній.

- Плоди захищають зародок рослини від несприятливих впливів і сприяють розповсюдженню рослин.

- Плоди бувають одностійні та багатостійні, прості та збірні, соковиті та сухі, розкривні та нерозкривні.

- Плоди та насіння можуть поширюватися різними способами: за допомогою вітру, води, тварин чи людини тощо. Завдяки поширенню плодів і насіння рослини розселяються на значних територіях.

4. Домашнє завдання. Вивчити п36. Виконати лабораторну роботу. Пов. Будову рослинної клітини